

izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino
vred in v Mariboru s
pošiljanjem na dom
za celo leto K 5.—
za pol leta „ 2.60
za četrt leta „ 1.30

Naročnina se pošilja
upravnistvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Določniki katol. in
evangel. državnega de-
javljajo list brez po-
sodne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobe
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 A.

Rokopisi se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 12 h, dvakrat 18 h,
trikrat 24 h.

Štev. 20.

V Mariboru, dne 19. maja 1898.

Tečaj XXXII.

Prekucija na Laškem.

Nekaj desetletij že je bil med narodi mir. Resneje vojske velikega pomena ni bilo. Letošnje leto je pa svetovni položaj zdatno spremenilo. Prišlo je do vojske med Španijo in Združenimi državami v severni Ameriki; krvav boj na morju se je že bil; a to je še le začetek groznih dogodkov. Hujše še pride; kakor zadnja poročila kažejo, utegne se vneti tudi boj med Združenimi državami in med Francosko; ravno tako se srdito spogledujeta Angleška in mogočna Rusija, razmere med njima so tako napete, da je treba le iskricice in vnel se bo strahovit, svetovni boj.

Toda, še druga žalostna novica se je v prvih dnevih cvetočega majnika pojavila: prekucija, revolucija na Laškem. Pri našem sosedu na jugu nastali so tako resni in osodepolni nemiri, da je jedinstvo države v največji nevarnosti. Teklo je že toliko krvi, da se mora z obžalovanjem govoriti o ustaji, o meščanski vojski.

Odkod pa je prišla ta prekucija? Ustaši pravijo, da zaradi pomanjkanja kruha. To pa ni res, kajti upor je bil ravno v tistih pokrajinah in tistih mestih, ki so najbolj bogata in pomanjkanja v nobenem oziru ne trpijo. Uzrok je drug: splošna nevolja med ljudstvom nad sedanjimi vladami; ljudstvo je nahujskano, pripoznati noče nobene oblasti; liberalne vlade so mu vzele vero, ki je najmočnejša zaslomba oblastim in potem ni čudež, če ljudstvo zdivja in se dvigne proti onim, ki po njegovem

mnenju «ljudstvo samo izkoriščajo, zatirajo in mučijo.»

Kako strašne so strasti nižjih stanov, ako se vnamejo, pokazalo se je pri laških nemirih. Socijalistična stranka, ki hoče razdijati sedaj obstoječe države, hotela je začeti ravno z Laško. Že zdavnaj bilo je dogovorjeno, da se mora dvigniti najprej zgornje Laško, Lombardija in Pijemont. Odpravi se kraljestvo in upeljati se mora ljudovlada. Letošnji 10. majnik je bil odločen za dan splošne ustaje in prekucije. A upor se je začel že v nedeljo 8. majnika. Najhujše je bilo v krasnem mestu Milanu. Dvignilo se je nad 30 tisoč delavcev. Bili so vsi oboroženi s samokresi, s puškami, z meči; kmetje iz okolice pa so prihiteli z vilami, s kosami in sekirami na pomoč. Vojaštvo je ustajo takoj opazilo in je planilo proti prekucuhom. Vnel se je grozovit boj. Ustaši so zgradili po ulicah cele nasipe, postavili so barikade iz vozov in stolov ter klopj, izza njih so streljali po več ur na vojak. Poskrili so se tudi v hišah, celo v nek samostan ter so streljali iz oken in izpod strehe. Drugi so vojaštvo obsipali z ostrim kamenjem ali pa planili nanj z mečem in sekiro. Vojaštvo je streljalo, celo s topovi, razganjalo množice s svetlim bajonetom ter sekalo na levo in desno, da je bilo strah. Več kot 8 ur je trajal srdit boj, ne boj, mesarsko klanje. Kri je tekla v potokih. Mrliči so ležali po ulicah, kakor snopje po njivah. Nad 1000 mrtvih in čez 2000 ranjenih je palo samo na strani ustašev; koliko je pa vojakov umorjenih in ranjenih, se ne ve, ker vojaške

oblasti to zakrivajo. Drugi dan se je boj v okolici ponovil, kjer so se dobro oboroženi kmetje z vojaki spoprijeli.

Jednako, kakor v Milanu, divjal je boj v drugih gornje laških mestih. V Paviji je bilo mnogo mrtvih, v Komu jih je palo nad sto, v mestecu Luganu 48. A tudi na južnem Laškem je bila ustaja. V Napolju so puške gromele 5 ur, prelilo se je mnogo krvi in ugasnilo je marsikatero življenje. V mestecu Minervino so se dvignili ustaši, napali najprej občinsko hišo, jo oropali in sežgali, potem so šli nad bogatina Brandija, njega so ubili, kakor steklega psa, pravi poročilo, njegovo bolno ženo pa so vrgli v hlev, kjer je v neizmernih bolečinah umrla. Potem so jednako ropali in morili še pri drugih imovitih meščanih. Mesto je sedaj skoraj vse razdijano, vpepeljeno in upostošeno, turška druhal bi hujše ne bila razsajala.

Vojaška moč je, kolikor se sedaj more presoditi, za trenutek prekucijo zadušila. Vseh 19 letnikov vojakov se je mahoma sklicalo, da bi branili laško domovino — proti Lahom samim. V Milanu stoji krdelo 40.000 mož, ki branijo mesto in okolico. Tako število je primeroma i v drugih krajih. Koliko bo taka oborožena sila koristila, bo prihodnost pokazala.

Res, grozni so ti pojavi ljudskih strastij v krvavi prekuciji. So pa tudi polni naukovi za državnike in posamezne državljane. Laške vlade so cerkev popolnoma oropale, 700 milijonov so vzele samostanom in cerkvenim bratovščinam, kojih namen je bil: čast božja in ljubezen do bližnjega. A kaj je pomagal

Listek.

Tri dni v Lovrani.

(Potopisna črtica.)

Lovrana! Kje je neki Lovrana? Tako te slišim vprašati, dragi moj čitatelj. Ali veš kje je Trsat? Trsat, ono sv. mesto, kamor so bili prinesli angeli leta 1291 sv. hišice iz Nazareta na Galilejskem, od kodar so jo tri leta pozneje prenesli čez morje v Loreto na Laškem, Trsat, kateremu so papež Urban V. leta 1362. darovali podobo Matere Božje, naslikane po sv. Luki, naj bi se ti ložej potolažili zavoljo izgubljene sv. hišice Nazareške. To sv. torišče je še sedaj v veliki časti pri bratih Hrvatih, kakor tudi pri nas Slovencih. Saj smo leta 1891. v gostih trumah romali skozi Reko na Trsat, ko se je tam slovesno obhajala šestoletnica prinešenja sv. hišice. Za Trsat nad Reko ali «Fiume,» kakor Lahi Reko imenujejo, Slovenci dobro vemo.

Če s Trsata pogledaš proti zapadu, se pred tvojimi očmi razprostira sinji zaliv reški. Prek tega vidiš Volosko, ki je sedež c. kr. okrajnega glavarstva in sodišča. Pol ure proti jugu je slovita Opatija, ali «Abbazia,» kakor se je svet navadil ta najnovejši raj nazivati po šegi prodirajočih Lahov. Ker se

mi vidi, da zmenoj vred nimaš tisočakov, tudi ne stotakov v žepu, zato le urno zapustiva krasno, a dragoceno Opatijo ter se napotiva naprej proti jugu. Po gladkem obmorskem potu prideva v eni uri v Ičići, kjer zamorem oddati svoj pozdrav v milo domovino, bodisi po pošti, bodisi po brzojavu. V četrt uri se pride od tam v Iko.

Ika je stara vas v znožju Učke gore. Tu je varna luka, v kateri prenočuje parnik, ki dan za dnevom vozi ljudi iz Ike, Lovrane, «Abbazie» in Voloske v Reko in nazaj. V Stropnikovi kavarni ali v Zahejevi krčmi lahko počakava na parnik. — Za 10 nov. naju bo prepeljal tik krasnega «sanatorija» (za duhovnike ustanovljenega zdravilišča) v Lovrano.

Tako sva torej v Lovrani, kateri so že Rimljani rekli: Laurana, t. j. mesto lavorik. Sedaj se tam pulijo Lahi s Hrvati za prvenstvo. Pridiguje se samo hrvatski, a občinski zastop je v laških rokah. Nad vhodom v stari rotovž zapaziva kamenito podobo sv. Jurija na konju, ki se uspenja pred zmajem, katerega je ravnokar prebodel ta krščanski junak. Brleče svetilnice pod podobo sv. Jurija in mestna zastava na visoki harbuli nama naznanjajo, da se v Lovrani, (kakor po Kranjskem in Spod. Štajerskem še le 24. dan meseca aprila) obhaja god sv. Jurija, mučenca.

Stopiva toraj v bližnjo župno cerkev. Zvonik njeni nama veliko ne obeta. Namesto strehe ima poveznjen kamenit klobuk, podoben onim, v kakoršnih se prodaja sladkor. Ura ima samo eno kazalo, obrnjeno proti rotovžu. Na tem jedinem kazalu je samo jeden kazalec, ki pa tako nezanesljivo kaže, da se je med ljudstvom vkoreninila prislovica: Lovranska ura in pa Bakerska pravica, (ne jedna ne druga nič ne velja.) Popraviti jo baje zato ne dajo, ker se ne morejo zjediniti o njeni lastnini.

Cerkev v Lovrani ima dva vhoda, ker stojita prav za prav dve cerkvi, ena poleg druge. Na glavnem altarju je bilo nastavljenih 30 sveč in nekaj šopkov. Korski stoli so bili vsi pognjeni. Štiri sveče pod podobo sv. Jurija, kateremu na čast je glavna cerkev posvečena, so že gorele, ko sva stopila z mojim prijateljem v prazno cerkev. Pol ure je že neprenehoma mali zvon klical ljudi v cerkev, a jih še ni bilo. Poslednjič se prikaže Lovranski cerkvenik z orjaško brado ter prižge še 6 debelejših sveč, ostalih dvajset se pa ne dotakne. Med tem se je bila mala cerkev polagoma napolnila. Pred obhajilno mizo so prišli sami fantje in moške, ženske ostale so vse bolj odzadaj. Željno pričakujemo začetka napovedane slovesne božje službe. Naposled se odpro vrata iz žagrada. Štirje fantje

tako bogoskrunski rop. Nič, popolnoma nič. Laška je dandanes revna nad vso mero in ljudstvo sem ter tje res strada, da je groza. Gmotni polom je neizogiben. Ropanje se sedaj krvavo maščuje. Toraj: ne delaj cerki krivice! Nadalje. Laške vlade so pahnile vero iz šole, pouk je brezverski, proti veri se je hujskalo na vsakojaki način; bogotajstvo in nravno pohujšanje, upor proti cerkveni oblasti in zasramovanje vsega, kar je vernemu srcu drago in sveto, to vse se je širilo in oznanjevalo pod vladnim varstvom in z vladnim natolcevanjem. Sedaj pa zori peklenski sad one setve, sedaj pa naj kroti vlada strasti, kojih strahovit plamen je sama vnela; v krvi in pepelu mora ugonabljeti prekucijo, koja je sama prouzročila. Večno resnična je trditev, da je ljudstvo brez vere in brez npravosti razdivjana tolpa, nevarna cerkvi in državi. Toraj: ne jemljite ljudstvu vere in ne pohujšajte ga. Vsak greh v tem oziru se bo neusmiljeno maščeval. M.

Naša deželna uprava.

(Govor č. g. poslanca Žičkarja v deželnem zboru.)

Oglasil sem se k besedi pri razpravi o deželni upravi, da označim tukaj povsem upravičene želje slovenskega ljudstva. Za naše slovenske občinske zastope je kaj grenko, da ne dobé nikdar od dež. uprave štajerske, ki bi naj popolnoma jednako in nepristransko skrbela za obe v tej deželi bivajoči narodnosti, njim umljivih dopisov in rešitev. (Posl. Forcher: «Učijo se naj nemški.» Klici: «Oho!») Človek bi vendar menil, da je samo ob sebi umljivo, da se odgovori na slovenske vloge slovenski, na nemške pa nemški, a ravno to pa se pri slovenskih vlogah ne zgodi nikdar.

Tudi slovenskim občinam določila dež. odbor le nemške rešitve. Znano vam je, da je od 1.200.000 prebivalcev Štajerske okoli ena tretjina, t. j. čez 400.000 slovenska, ki so tedaj tudi deželni otroci.

Toda ž njimi se ne ravna kot deželnimi otroci, temveč kot pastorki. (Veselost.) V dno duše me je zbolelo, ko dobim pred nekimi leti v roko nek dopis, (Posl. Walz: «Ki je bil nemški,») v katerem grozi deželni odbor nekemu popolnoma slovenskemu županu — ga lahko imenujem — s kaznijo od 100 gld. (Klici: «Imenujte ga!») ime mi je znano, bil je to župan občine Ljubnica, če ne odgovori v desetih dneh na nemški dopis deželnemu odboru. (Posl. Forcher: «Prav je bilo!») Podpisal je tisti dopis deželni glavar Wurmbrand. Upam, da se sedaj kaj tako ne-

zaslišanega in prisilnega za Slovence ne bo nikakor več pripetilo.

V kolike zadrege pridejo pri takem ravnanju slovenski župani! Ne umejo nemških dopisov (Posl. Fürst: «Ker nočejo!»), morejo tedaj okoli romati in povpraševati nemške pismouke (Posl. dr. Dečko: «In farizeje!»), kaj neki pomeni neumljiva stvar. Ubogi možje se morajo zanašati na to, kar se jim raztolmači, (Klici: «Ubožci!») in podpišejo potem akte, a nikakor niso prepričani, da bi bil to pravi odgovor na dopis deželnega odbora.

Morda bi mi kdo oporekal, da zahteva jednakomernost v knjigo- in poslovodstvu deželne uprave, da se samo v jednom, v nemškem jeziku posluje pri deželni upravi. Pripoznam, da je vsekako bolj zložno, če se samo nemški posluje. Toda ni ljudstvo tukaj radi uradnikov, nego uradniki zavoljo ljudstva. (Posl. Vošnjak: «Tako je!») Če je tedaj tretjina deželnega prebivalstva slovenska, bi bilo vendar povsem samo ob sebi umljivo, da se za to tretjino posluje slovenski.

Na Kranjskem je poleg 400.000 Slovencev okoli 20.000 Nemcev. Mislim, da bi bilo tudi prijetneje za kranjski deželni odbor, če bi pri velikanski slovenski večini z občinami le slovenski posloval. Toda tega ne stori, nobena nemška kranjska občina se ne more o tem pritoževati; z Nemci se nemški, s Slovenci pa slovenski posluje. Kakšen krik bi pač nastal ne le v Avstriji, temveč tudi preko njenih črnožolnih mej, če bi se drznil kranjski deželni odbor nemškim občinam slovenski dopisovati! In vendar bi bilo to bolj upravičeno, kakor da štajerski deželni odbor slov. občinam nemški dopisuje.

Kaj pa je nasledak takšnega ravnanja vis. dež. odbora? Noben drug, nego da odbor slovensko prebivalstvo vedno bolj draži in ga peha od sebe; noben drug, nego da vedno glasneje zveni klic: «Gradeč je za Slovence le mačeha!»

Ko je bila uradna statistika glede ljudskega štetja l. 1890 sestavljena, ponemčila so se v njej vsa krajevna imena Spodnje Štajerske. Kolika ironija! Vi se pritožujete, — gospodje, in sicer po pravici, kako dandanes Vašo narodnost Ogri pomadžarujejo. Tudi mi tožimo, kolika nečuvna sila se tam i našim rodnim bratom dela. Toda Vi, častiti gospodje bi morali prav lepo tiho biti. Kajti to, kar Madzari sedaj doma delajo, delate Vi že desetletja na Štajerskem.

Ali morda to ni nezaslišano, da so zapisana na postajah na celi progi lokalne, slavno znane železnice Poljčane-Konjice, o kateri smo danes dopoldne obravnavali, samo nemška imena, ki jih niti domačini ne umejo?

Ker je pa bil ta dan praznik sv. Jurija, farnega patrona, se je po sv. maši podelil tudi sv. blagoslov s presv. Rešnjem Telesom, ki doslej še ni bilo izpostavljeno. V ta namen se je prižgalo doslej še temnih 20 sveč in se je zapela posebna molitev na čast presv. R. T. Po dokončani službi Božji je vsak hitel ali na svoj dom ali pa v krčmo, kakoršnih tudi v Lovrani ne manjka.

Za popoldne ob pol treh so bile označene slovesne večernice. Po teh se je zopet slovesno podelil sv. blagoslov s presv. R. T. Mladina je pa že komaj čakala konca popoldanske službe božje, ker potem se je še le začela prava «Sagra.» Veš kaj je «Sagra?» To je hrvatsko proščenje ali pa naš shod. Lovrančani pa s to besedo zaznamenujejo ples, ki se vrši ta praznik pod «vaško lipo.» Seveda v Lovrani mora tudi «lipa» imeti drugo lice. Podobna je najbolj našemu oskoržu (Zürbel) in se laški imenuje: lodogno. Sence še to leto ni mnogo dajala, pa te tudi ni bilo treba, ker se je vreme ves dan prav černo držalo. Reklo se mi pa je, da ga ni deža, ki bi mogel mladini braniti, da bi na «Sagri» ne plesala pod milim nebom.

Kako da so plesali, ti pač ne morem povedati, ker okoli plesalcev in plesalk je stalo vse polno gledalcev, kmečkega pa tudi meščanskega stanu. Ako si od daleč gledal

Gospoda moja! Kdo pa pozna Plankenstein, kdo Gattersdorf itd.? Ljudstvo ve samo za Zbelovo in Dražnjaves, toda ta slovenska imena niso nikjer zapisana, tudi sprevodnik jih ne sme klicati.

Kako, ali rabijo to železnico samo Nemci? Ali ni tudi zidana za Slovence, ali plačujejo morda letni primanjkljaj samo Nemci? Dobro tedaj! Ako hočejo Nemci sami plačevati letni primanjkljaj od kakih 10.000 gld. pri tej železnici, podarimo jim jo z veseljem. (Posl. dr. Portugal: «Hvala lepa!» Veselost.) Povedalo se mi je, da so ravno tiste razmere gledé postajnih imen kakor pri tej izvrstni železnici Poljčane-Konjice, tudi pri šaleški Celje-Velenje. In kolika razžalitev za slovensko ljudstvo je, da se na deželni šoli za sadje in vinorejo v Mariboru Slovenci poučujejo le v nemškem jeziku. (Stallner: «Boga naj zahvalijo!»)

Pri tej priliki si dovoljujem, na Njeg. eksel. g. cesarskega namestnika enako se pritožiti, kakor sem se na vis. dež. odbor. Že pred leti se je ravno tukaj od vladne strani dalo zagotovilo, da bodo politična oblastva dopisovala slovenskim strankam in slovenskim občinam tudi v slovenskem jeziku. To se pa žalibog do danes ni popolnoma zvršilo. Imam v rokah dopise na čisto slov. občine iz najnovejših časov, v dokaz, da še vedno ne poznajo politična oblastva, ali vsaj nekateri njeni organi, tako mnogokrat imenovanega § 19 drž. temeljne postave.

Velezanimivo je, kako je c. kr. okrajno glavarstvo v Celju odločilo z dne 15. nov. 1897, št. 46.934 v nekem dopisu na občino Paka. Okr. glavarstvo zapove, naj občine za to skrbijo, da bodo takoj razumele dopise, pisane v katerem si boji deželnem jeziku, in da moraja strankam v istem jeziku dopise reševati, v katerem so bili doposlani. Ta odlok mora gotovo tudi veljavo imeti za občine, v katerih se je dosedaj le nemški poslovalo. In ker se Gornja Štajerska nikakor ni izvzela (Posl. Forcher: «O, hvala lepa!»), sledi, da se tudi tam morajo slovenski dopisi razumeti in se v jeziku določiljavte reševati. (Veselost.) Izjema se ni storila. Vsekako je pa to-le čudno:

Občina Ljubnica je doposlala 24. nov. 1897 slovenski dopis na celjsko okr. glavarstvo, a sprejela 28. dec. 1898, št. 54.279 nemški odgovor. Glejte čudež! Ravno ta c. kr. oblast je odločila, da so slov. občine zavezane, nemške dopise nemški reševati, a samo c. kr. glavarstvo pa, ki bi vendar moralo občinam z dobrim vzgledom pot kazati, pa si domišlja, kakor ta slučaj kaže, da ga ne veže ta odredba.

cerkveni obleki prisvetijo z debelimi svečami, za njimi prinese eden fant kadilnico s kadilom, drugi pa dvojne mašne bukve, latinske in hrvatske. Sedaj prideta č. g. župnik in kapelan, oba opravljena za slovesno sv. mašo. Ker ni bilo drugega levita, zato je bil pa belo pregrnjem naslonjač (pult) postavljen pod izvenredno lepim nebom na evangeljski strani altarja.

Sv. maša se je služila v latinskem jeziku. V tem jeziku so tudi pevci in pevke še precej dobro popevali na koru. Berilo in sveti evangelij, oboje je č. g. kapelan pel v hrvatskem jeziku. Po sv. evangeliju je on odložil precej lozno dalmatiko ter se je podal na prižnico. S kratkim hrvatskim nagovorom je dobro proslavil svetega Jurija, mučenca in krščanskega junaka, zaščitnika Lovranske župnije, mesta in cerkve.

Po pridigi je oznanil g. kapelan, da drugi dan, na Markovo, bo že ob polu šestih Markova procesija, ob osmih pa pridejo prevzvišeni škof Andrej Marija Šterk iz Trsta otroke «bermat». Ker ostanejo prevzvišeni tudi še v terek tukaj, naj se birmanci razdelijo po okolica, ki so se jim potem natančno določili. Gospod župnik so vse to pred altarjem sede poslušali. Po pridigi si je kapelan zopet oblekel svojo dalmatiko in sv. maša se je nadaljevala do konca.

na plesišče, si videl samo temena vrtečih se parov, ki pa so ostajali vsak na svojem torišču. Poleg plesišča so imeli sod vina, da so si mogli žejo gasiti.

Ker na «Sagri pod lodanjo» plešejo le kmečki fantje in pomorščaki, trški in meščanski si pa morajo poiskati v mestu svoje plesišče, zato se navadno vsako leto prigodi, da se kmečki fantje potem, ko jim stariši odvedejo plesalke domu, sprimejo z meščanskimi ter si malo na glavah puščajo.

Kam da gredo godci, nisem mogel zvedeti. Po njihovi godbi soditi, gredo medvedom na ples piskat.

(Dalje prihodnjič.)

Smešnice.

Štabni zdravnik (vpraša okrevajočega vojaka v bolnici): «Ste li zadovoljen z jedjo?» — Vojak: «Sem!» — Zdravnik: «Imate li tudi dosti jedi? Ali ne dobi na pr. eden večje porcije, drugi pa manjše?» — Vojak: «Velike porcije ne dobi nobeden».

Pijanec prišedši domov govori sam pri sebi: «No tega še sanjal nisem, da me najodličnejši gospodi tako jako spoštujejo. Vsaki se mi je danes lepo izognil in ljubeznivo nasmehljal».

Kakor je Vam, mnogočastiti gospodje, ljub Vaš materin jezik, tako ljub je tudi slovenski slovenskim prebivalcem. Kakor se Vi pritožujete, da se Vaša narodnost na Ogrskem pomadžaruje, tako tudi mi obžalujemo kaj tacega. Nikdar in nikoli ne bo v Avstriji miru, dokler se ne vrne k temeljni resnici krščanske pravičnosti. Vse narodnosti se morajo pripoznati enakovredne. Zakaj pa? Ker so v istini enakovredne. Vprašam dalje: Kdo mi pa jamči, da ostanejo naše človeške in narodne pravice neoskrunjene? Ne čudite se mojemu odgovoru! Vera, le samo vera varuje podložne, da se jim ne dela nasilstvo, le ona jamči nedotakljive pravice človeštva. Te pravice človeštva, na katere se i mi Slovenci sklicujemo, izhajajo iz bistvene enakosti vseh ljudij, iz skupnega odrešenja in iz skupnega smotra vseh ljudij. Le vera proizvaja zlato vez, ki veže vsa ljudstva, vse narode, vez ljubezni. Priporočujem in želim tedaj, naj vis. dež. uprava in vis. c. kr. vlada iz svojega vzvišenega stališča jednako dobrohotno skrbita za obe narodnosti lepe zelene Štajerske. (Živahna pohvala pri Slovencih.)

Avstrijsko-ogerska nagodba.

I.

Da bi nas Slovane ob steno pritisnili, razdelile so se l. 1867. dezele, podložne habsburški kroni, v dve skupini, v avstrijsko in ogrsko, češ, tukaj naj vladajo Nemci, tam Madžari. Vsaka se vlada za-se — dualizem — le troje imata skupno: 1. zunanje stvari, to je, da je država nasproti drugim nerazdeljena, 2. vojaštvo in 3. denar, kolikor ga je treba, da se pokriva skupni troški. Radi tega imamo v državi razven ministrov, služočih v vsaki polovici, še tri ministre, ki imajo na skrbi omenjene tri skupne stvari. Kar imata polovici skupnega, in kako je vsaki z ozirom na drugo postopati, določuje nadrobno takozvana «nagodba», ki se pa sklepa le za deset let in se torej ima vsako deseto leto ali neizpremenjena ali izpremenjena obnoviti. Posvetovati se o njej in sklepati, kakšna naj končno obvelja, imata pravico in dolžnost delegaciji, to sta odseka obeh državnih zborov; seveda ima ta sklep vladar še potrditi.

Obnovila se je nagodba l. 1877. in 1887.; ali lani ni bilo več mogoče, našim in ogrskim zastopnikom se pogoditi, in radi tega je moral vmes poseči vladar in storiti, do česar ima v takem slučaju pravico: nagodbo je neizpremenjeno na svojo roko podaljšal za jedno leto. Ob enem pa je ogrska vlada nam zapretila, da si bode sama, t. j. brez ozira na nas uredila svoje gospodarstvo, ako se nagodba ne bode sklenila do 1. maja 1898. No, da Košutovci hrepenijo po onem trenutku, ko bi Ogrska z Avstrijsko ne imela nič več opraviti, to vemo dobro, ali ta stranka še ni tako močna, da bi ogerski vladi narekovala; onim pa, ki so v Ogrski pravi gospodarji, to je židom, se pa gotovo ne mudi tako; kajti čim dalje traja staro stanje, tim več milijonov dobé od Avstrije; in zdaj se njim zdi, da iz nas niso izsesali še zadnje kaplje krvi ter bode še vsaj nekoliko let nekaj iz nas dobiti. Groznja je torej bila prazna; govoril je le ogrski napuh, ki ima nas za bedaste hlapčke.

Zakaj pa lani ni bilo mogoče nove nagodbe dognati? Na Madžarskem vladajo židje, in kar le hočejo, to se mora zgoditi in se tudi zgodi; hoče pa žid vedno in vedno denar ali imetek sploh; ljudstvo, ki je gotovo boljše pošteno, nima odkritosrčnih in dobrohotnih mu zastopnikov in torej ne pride do besede. Pri nas je to od zadnjih državnozbornih volitev sem hvala Bogu nekoliko drugače, le da našim poslancem, ki imajo najboljšo voljo, da ubogemu ljudstvu opomorejo, nemško liberalni, prusaški, židovski in socialnodemokratski sovražniki delajo toliko ovir, da je bil doslej ves njih trud zaman.

Ali nagodbe z Ogrsko lani le ni bilo mogoče dognati, ker so se naši zastopniki preodločno ustavljali, da bi nas židje še dalje molzli.

Če pa ni prišlo do take nagodbe, to se pravi zopet do take, ki bi Ogrom dala pisano pravico, nas gultiti, lani, tudi letos ne bo, kajti nasprotja med Avstrijsko in Ogrsko postajajo od dne do dne huja. In zakaj? Kratko: Ker Ogrska smatra, da je Avstrija le za to na svetu, da v lastno končno pogubo služi zgolj njenim koristim, in ker to misel tira naprej, ne oziraje se na našo skrajno nevoljo in bedo, v katero nas je zavlekla. Dostojen in pošten človek se le prehitro razvadi, in bi se žid v tridesetih letih ne?

Ali nagodba se mora narediti, če država naj ne razpade. Zato je naša vlada v seji poslanske zbornice dne 20. aprila predložila podrobne predloge, tičeče se nagodbe z Ogrsko, ki se naj od naše strani sprejmejo. Te predloge je bila poprej določila z ogrsko vlado, in radi tega je tudi ta istodobno svoji zbornici predložila doslovno iste predloge, ki obsegajo velikansko število zakonov in določb, tako da bi bilo pač treba dolgotrajnega naporenega ter resnega delovanja, ako bi hotel državni zbor to prevažno, v ljudsko-gospodarsko blaginjo tako globoko segajočo stvar modro dognati.

Po vladnih predlogih sklenila naj bi se pogodba za dobo do konca leta 1907. V njej je določena vsaka najmanjša stvarica, ali jednega, ki pa je prevelike važnosti, vendar ne izreka, namreč, koliko odstotkov skupnih troškov naj v prihodnje pade na nas, koliko na Ogre. Ni se pozabilo, to bi uže ne bilo mogoče, ampak število odstotkov, ki jih ima vsaka polovica plačati, imata določiti posebna, zgolj v to svrhu izvoljena odbora in ta se doslej nista mogla zjediniti. Posvetovala se bodeta zopet in sicer skupno 5. in 6. junija na Dunaju. Doslej smo mi plačevali 70%, Ogr le 30%. Po pravici, po strogi pravici, ki ne gleda ne sem ne tja, bi nam pripadalo le 58%, Ogrom 42. Toda Ogr dolgo časa niso hoteli slišati, da bi tudi jeden krajcar več dajali, zdaj so uže vendar 1/2% k svojim 30 primeknili. Žid je pač žid. Skupni troški znašajo na leto čez 100 milijonov; lahko je zdaj približno izračunati, koliko smo preteklih 30 let morali židom po krivičnem v nenasitne malhe zmetati, če vzamemo le 100 milijonov, plačevali smo skoz 30 let ogrskim židom po 12 milijonov; to znaša 360 milijonov; kolika vsota bi to danes bila z obresti! Kaj pa nas še čaka, če nočemo pripustiti, da Avstrija razpade, kajti vladar sme po zakonih nagodbo le jedenkrat in sicer za jedno leto podaljšati? O ta nesrečni dualizem, ki ga je izmislil peklensko zlobno židovsko-liberalni duh, nemški in ogrski!

Politični ogled.

Avstrijske dezele.

Dunaj. Gospodarska zbornica je imela v pondeljek kratko zborovanje, v katerem se je razven drugih manjših predlogov rešil tudi predlog o državni podpori po kaki nesreči zadetim državljanom. — Zaradi podražanja žita je nastala na Dunaju silna draginja; kruh je skoro za polovico manjši.

Češko. V Pragi so bili zadnje nedelje zopet nemiri med socialističnimi in narodnimi delavci. Prišlo je do pretepa, in redarstvo je moralo poseči vmes. — V Pragi nameravajo sklicati shod čeških in moravskih katolikov. Volil se je že potrebnih pripravljani odbor, obstoječ iz 300 članov.

Moravsko. Češki in nemški delegatje, ki bivajo sedaj pri delegacijah v Budimpešti, so se pogovarjali z vlado o spravi med obema narodnostima na Moravskem. Upanje je, da se sprava doseže.

Štajersko. Doslužen minister grof Gleispach najbrž ne bo postal predsednik graškega nadsodišča, ampak dobi na Dunaju

kako drugo mesto. Hvala Bogu, Gleispach pri Slovencih ni v dobrem spominu.

Kranjsko. Zadnje dni se je vršila sodnijska obravnava zaradi nemirov, ki so jih povzročili v Ljubljani meseca februarja nemški dijaki s svojim oholim, izzivalnim obnašanjem. Zatoženci pa so bili Slovenci, ki so bili izzivani in ne Nemci, ki so bili krivi nemirov. Bili so večinoma opravičeni, le zaradi majhnih preprirov s policijo jih je bilo par kaznovanih.

Goriško. Državna poslanca grof Coronini in dr. Gregorčič sta dobila dovoljenje za zgradbo vipavske železnice. — Za laško šolo v Podgori se je naštelo le 23 otrok, in še izmed teh so samo 3 domačini, drugi pa večinoma iz Italije.

Vnanje države.

Vojska. Zadnji teden je prišlo dvakrat do bitke med Španjci in Amerikanci. V bitki pri Cardenas v havanskem zalivu se je posrečilo Španjcem po pol ure trajajočem boju, da sta se jim morali dve ameriški ladji umakniti. O drugi bitki pri San Juan na Portoriko pa se poroča, da so bili Amerikanci srečnejši. Razbili so neki vse utrdbe mesta San Juan ter pognali Španjce iz mestnih zidov. Vendar trdijo španjska poročila, da jim ni šla tako huda in da so nasprotno tudi oni Amerikancem povzročili mnogo škode. To so le manjše bitke, odločilna bitka med španjskim in ameriškim brodomjem se vsak dan pričakuje.

Španjsko. Španjsko ministerstvo je dalo v nedeljo kraljici-vladarici ostavko. Vladarica je dosedanjemu ministerskemu predsedniku Sagasti naročila, naj si sestavi novo ministerstvo. Sedaj ko se Španija vojskuje, mu nestalnost ministrov ne bo koristila.

Italijansko. Na Italijanskem vladar sedaj, ako smemo verjeti vladnim poročilom, po celi deželi mir. — Neki socialistični italij. poslanec že dva dni prebiva v državnozbornem poslopju, ker se boji zapora. V državnozbornem poslopju pa redarji ne smejo.

Nemško. Razne stranke se že pripravljajo na bodoče državnozbornske volitve. — Govori se, da se je prijateljsko razmerje med Nemčijo in Avstrijo nekoliko ohladilo. Slovanom je to popolnoma všeč.

Francosko. V zbornico je prišlo več nadarjenih in spretnih poslancev katoliškega mišljenja. Na Francoskem so katoliki vse premalo odločni in delavni na političnem pozorišču.

Angleška. Angleška je huda, da si Rusija pridobiva na Kitajskem vedno trdnejša tla. Zato je pretil že kolonijalni minister z vojsko. No, nad Rusa se Anglež ne bo tako lahko upal.

Cerkvene zadeve.

Blagoslovljenje temeljnega kamena cerkve sv. Pankracija.

Iz Remšnika, 15. maja 1898.

Redko slovesnost je obhajala 12. velikega travna, na god svet. Pankracija, Remšniška župnija. Že rano zjutraj je naznanjalo gromovito streljanje, da se pripravlja za ta dan nekaj nenavadnega. In res ob 7. uri se je začel prijazen hribček s svojim nepopisljivo lepim razgledom, kjer stoji podružnica svet. Pankracija, od vseh strani polniti z ljudmi in ob isti uri je strel naznanil prihod mil. g. kan. dr. Ivana Križaniča, delegiranega od premilostivega kneza in škofa, da položi in blagoslovi temeljni kamen novi, obširni cerkvi. Ko sta nazadnje še prišli dve velikanski procesiji iz Arveža in Kaple z dušnimi pastirji, začel se je genljiv prizor ob 9. uri. Duhovniki, ki so vsi pri sv. Pankraciju daritev sv. maše opravili, bili so navzoči sledeči č. gg.: dr. Ivan Križanič, dekan Avgustin Hecl iz Marenberga, Jaka Tajek, c. in kr. vojaški kapelan iz Maribora, Šgarc župnik iz Arveža,

Šavel, provizor na Kapli, Martin Štole župnik na Breznem, Jurij Žmavc, žup. in Anton Zavadil kap. na Remšniku. Nikdo se ne spominja, da bi se tamkaj toliko sv. maš kedaj bralo. Množica ljudij ne samo v cerkvi, tudi zunaj cerkve je bila ogromna, tako da so duhovniki komaj do altara prišli. Gotovo je bilo vernega slovenskega in nemškega ljudstva okoli 8000. Vsa slovesnost z maševanjem in pridigami je trajala od 7. ure zjutraj do polu dveh popoldne. Točno ob 9. uri so se duhovniki podali na prostor, kjer bo nova cerkev stala. Najprej so se opravile molitve pred križem, ki je postavljen na prostoru, kjer bo stal veliki altar, potem so se podali med živim špalirjem k temeljnemu kamenu, ki je bil okoli 2 metra globoko v zemljo položen. Čuden prizor bil je to. Dozdevalo se je, kakor da bi šli v katakombe (tako se imenujejo podzemeljske jame pod Rimom, kjer so bili mučeniki pokopani), in v tej globini se je temeljni kamen cerkve mladega mučenika sv. Pankracija blagoslovil. Marsikateremu so solze igrale v očeh, gledaje, kakor da bi šli res k sv. Pankraciju v katakombe. Pomenljiv in pretresljiv je bil prizor, ko je začel opravljati cerkveni obred prečast. g. kanonik s trikratnim udarcem s kladivom po temeljnem kamenu z besedami: «Sancte Pancrati, te martyrum candidatus laudat exercitus alleluja.» — Potem je podal kladivo g. dekanu iz Marenberga: «To je mesto, katero si je gospod izvolil za hišo molitve.» — Domači župnik: «Sv. Pankracij izprosi blagoslova za vinske gorice.» — Brezniški g. župnik: «Sv. Pankracij, prosil za nas.» — Iz Kaple: «Sv. Pankracij, obvari vse tiste, ki bodo semkaj hodili.» — Domači g. kaplan: «Sancte martyr, ora pro nobis.»

Blizu 10. ure je stopil preč. g. kanonik na leco ter v mičnih in v srce segajočih besedah pojasnil pomen tega obreda, primerjaje to zidanje semenu, katero bo treba z milimi darovi zalivati, da bo blagodejno rastlo. Življenjepiš mladeniča sv. Pankracija je porabil govornik v opomin otrokom in starišem, naj zvesto izpolnjujejo svoje dolžnosti. S posebnim zanimanjem je ljudstvo poslušalo, ko je pravil, da je bila pred časi v zlati Pragi cerkev sv. Pankracija, in kadar je pretila nevarnost mestu, so zvonovi iste cerkve vselej sami od sebe začeli zvoniti in svariti prebivalce. Zunaj Rima je bila druga cerkev, zidana temu svetniku v čast, ki je zato bila znamenita, ker je istega, ki je krivo prisegel, ako je šel okoli cerkve, božjast napadla. — Zato so tje gonili sumljive prisežnike, da so se prepričali o pravičnosti prisege. H koncu so še verni poslušalci slišali veselo vst: «Milostivi knez in škof so vam poslali svoj višjepastirski blagoslov!» Sledila je nato velika maša. — Po veliki maši je stopil na leco č. g. župnik iz Arveža in v jedrnatih besedah opominjal: imejte odprto srce, imejte odprto roko in pomagajte lepo podjetje srečno dogotoviti. Podpirajte zidanje cerkve Slovenci in Nemci, kajti v sveti katoliški cerkvi smo vsi bratje in sestre, tukaj preneha vse nasprotje in z zedinjenimi močmi se doseže vse, kar se hoče.

Zidanje cerkve sv. Pankracija se je začelo to leto v spomin 50letnice sv. očeta Leona, in petdesetletnice presvitlega cesarja Frančiška Jožefa, da nam lažje ostaneta v spominu. «Benedicti erunt, qui aedificaverint te,» «Blaženi bodo, kateri te bodo pozidali,» so besede, koje so milostivi knez in škof zabilježili z blagim darom pred nekaj časom v nabiralni zapisnik za cerkev sv. Pankracija. Te besede so tako pomenljive, da jih zopet objavimo vernim v opombo, naj ne pozabijo na nje.

Ako bo šlo vse po sreči, upamo, da bomo leta 1901 že zamogli dati novo cerkev blagosloviti. Tega leta se bo slavila tudi sedemdesetletnica ustanovitve župnije svet. Jurija na Remšniku. Dal Bog novemu podjetju svoj blagoslov, da bi zares mogli v jednem letu obhajati dve tako veličastni in veličastni slovesnosti!

Gospodarske stvari.

Dve glavni bolezni sadnega drevja.

Kakor človek in živina, tako je tudi vse drugo na svetu podvrženo raznim težavam in boleznim. Pri tem tudi ni izvzeto sadno drevje. Tudi njega napadajo razne bolezni, da je ovirajo v rasti, sčasoma pa je pokončajo. Med mnogimi drugimi omenimo danes le dve, rekel bi glavni bolezni, ki napadata najrajši jablane in te dve se imenujeta rak in pereči ogenj.

Rak se imenuje bolezen, ki se najrajše prikaže ondi, kjer smo mlademu drevescu kakšno vejo odrezali. Okoli te zareze se začne napravljati nekaj obrunek, kateri se čedalje bolj širi, v sredi njega pa ostaja suh les, nekako osmojen. Ako je bolezen huda, ne jenja poprej, da razleze čez celo deblo in konec tega je — smrt drevesa. Iz skušnje lahko govorim, da se mi je sredi leta s sadjem obloženo drevce mahoma posušilo!

Kaj je pravi vzrok tej bolezni? O tem vprašanju so govorili že mnogo bolj učeni sadjarji od nas, vendar gotovega prav niso dognali. Neki sadjerejec iz Nemškega je hvalil sredstvo, rakovo rano za časa izrezati, pa nanjo navezati sveže ilovice. Temu sredstvu mi ne oporekamo, ker snaženje ran je povsodi prvo zdravilo. Toda skrben zdravnik še z vsem tem ni zadovoljen! On hoče videti še globokoje, da s tem pride do vira bolezni. In res, ako «rakovo» bolezen natančno preiskujemo, rano skrbno izčistimo, našli bomo škodljivca, kateri je vzrok tej bolezni. To je nekaj črv ali gosenica, katera se zajé ne samo na kožo, nego tudi v les in sicer k strženu, vsled česar imamo žalibog skoraj vsa vrtna drevesa — votla! Ne bode greh, ako toraj temu škodljivcu sledimo, da ga zasačimo, za kar nimamo časa samo ob času obrezovanja v spomladi, temuč imamo ga iskati ob vsakem času.

Ako vidiš na drevesu — mladem in starem — nekako rano, preiskuj jo in če najdeš pod njo neki prah, — kar je iztrebljenje gosenice — bodi prepričan, da si zasledil pravega sovražnika! Sedaj kaže, rano do svežega lesa lepo izrezati, navrh pa še preiskati, če ni kake luknje od nje. Ako najdemo poslednjo, moramo ji skrbno slediti, ker v nji bodemo našli naposled več ali manj debelega črva. Do tega ne pridemo lahko z navadnim nožem, s katerim skorjo otrebimo, temuč rabimo nekaj kavelj od žice (drata), s katerim, prikrivljenim, lahko sledimo za črvom; če ga ne moremo izvleči, ga vsaj umorimo in rana se bode kmalo zarasla.

Žalibog najdemo veliko od raka ranjenih in bolehačih dreves na naših vrtih. Preiskujmo jih in če zasledimo tega škodljivca, črva, potem glejmo, da ga dobimo! To je naše izvirno sredstvo proti bolezni «raku,» kateri nam vsako leto toliko drevja ugonobi. S tem pa še ni rečeno, da bi ta bolezen ne imela izvira drugje, vendar doberšen kos začetka in vstrajanja smo ji s tem pregnali.

(Konec prihodnjic.)

Sejmi. Dne 21. v Poljčanah, na Ptujski gori, v Brežicah. Dne 23. maja v Loki, Št. Lovrencu na Koroški železnici, v Poljčanah, Središču, Olimju, Rajhenburgu, Sopotah in Velenju. Dne 25. v Vitanju, Ivniku, na Jarenini, v Slivnici, Ormožu, pri Sv. Urbanu pri Ptujju, Rogatu, Dobju, pri Sv. Filipu pri Kozjem, v Soseski (svinjski).

Dopisi.

Iz Žalca. (Slovensko katoliško delavsko društvo) v Žalcu je imelo dne 8. maja t. l. svoj IV. občni zbor. V naše veselje se je zbralo nepričakovano mnogo ljudstva od blizu in daleč. Prišlo je več Celjanov in Teharjanov, več Št. Pavelčanov, Grižanov, Gotovljanov in še mnogo drugih gostov. Koliko pa je bilo Žalčanov na tem

imenitnem shodu? Mislili si boste, gospod urednik, da gotovo vsi, a žal da ni tako. Bilo jih je tako malo, da bi jih lahko na prstih jedne roke preštel. Sramota za tukajšne zavednejše tržane! Isti, ki pravi, «proč s socialno-demokracijo,» pa se na dan tako imenitnega shoda vozi lepo brezbržno mimo zborovanja, se pač ne more imenovati goreč delavski prijatelj. Najprisrčnejšo zahvalo izrekamo vsem, ki so nas v tako obilnem številu obiskali, obžalujemo pa malomarnost tukajšnjih tržanov. Le tako naprej, in socialno-demokracija bo kmalu preplavila našo prekrasno savinjsko dolino!

Zborovanje otvori g. predsednik J. Meh, pozdravi navzoče in odda potem predsedništvo g. A. Goršek. Iz poročila tajnikovega in blagajnikovega smo spoznali, da naše društvo ni bilo zadnje po svojem delovanju in da je vselej častno nastopalo. Zadnji čas pa se je začelo naše društvo še bolj oživljati, in sprožila se je tudi misel, pobirati darove za društveno zastavo, da bo društvo potem lažje zbiralo svoje člane in prijatelje pod praporom «pravice.»

Potrkali smo že na nekatera dobromila srca in hvala Bogu, ne brez uspeha. Ker bi radi, da bi bilo blagoslovljenje naše zastave še to leto, obračamo se do vseh prijateljev delavskega stanu z nado in prepričanjem, da nam ne bodo odrekli majhnega prispevka.

Za govornika sta bila naznanjena drž. posl. dr. J. Krek in kapelan J. Kržišnik. Ker je bil dr. Krek zadržan, povzel je takoj besedo kapelan Kržišnik, nam povedal na kratko o delovanju držav. zbora in potem razpravljaj socialno vprašanje. Prepričevalno in temeljito nam je dokazal, da ni rešitve socialnega vprašanja razven v sveti katoliški cerkvi.

Prav smešno je bilo, ko je hotel nato ugovarjati g. Kržišniku neki Kajtna iz Griž. Pa sam prav ni vedel, kaj hoče reči, in kakor je navada mokračev, pogreval je le stare «Delavčeve» fraze. Ker ni odgovarjal predgovorniku, ampak je čisto druge neumnosti govoril, odzvel mu je predsednik besedo.

Zatem se je vršila volitev novega odbora. O izidu volitve je že Vaš list zadnjokrat poročal. Vpisalo se je tudi več novih udov ter nabralo dokaj letnine. Tako se je končal IV. občni zbor našega društva v prav lepem redu in v nadi, da se zopet v kratkem vidimo še v obilnejšem številu. Na veselo svidenje! —

Od Sv. Ane v Slov. gor. (Vzdrami me!) Mi pri Sv. Ani smo obmejni Slovenci. Na nas se ozira cela posadka iz srca Slovenije. Mi bi naj bili lep in močan del zidu, v kojega se sovrag dan na dan že ljuteje zaletuje. Toda naš zid je sedaj slab, le kratek čas še in sovražnik bode z ognjeno silo zlahka prestopil našo dosedaj še prenzko ograjico. Z obžalovanjem moramo namreč priznati, da smo Anovčani v narodnem oziru jednaki staremu plotu, kojega je deloma nagnil, deloma do cela prevrnil zimski sneg — slovensko narodni mrz — in nemčurski sever. Skrajni čas je, da se že enkrat vzdrami naše razumnštvo ter se združi k resnemu delovanju. Proč z osebnimi malenkostmi materi Sloveniji na ljubo! «Podajmo si roke, Sokoli!» V slogi je moč, nesloga tlači! Ne izogibajmo se drug drugega v tako kritičnem času. Vzgledujmo se na naših nasprotnikih, kako si stiskajo roke! «Heilo! heilo!» Zveni od ust do ust. Vse družji ideja: «Ob steno s Slovani!» Kako ropotajo v državnem zboru, po shodih, pri vsakej priliki: «Proč z manjvrednim plemenom!» Heilanje je tako silovito, da še čisto celo pri Sv. Ani v Slov. gor. (!) odmeva. Zato pa, še enkrat, slavno razumnštvo in narodnjaki, združimo se, postavimo se kakor trden zid in skala! Na delo! Krepko roko na sveže oralo, v desno pa bič in lenuhu, ki brez dela v senci spi, po hrbtu ž njim ter hajdi anovske narodne ledine orat! Polje je obsirno, vreme še dokaj lepo in prijazno. Na dan z očevidnimi znaki slovenskega našega mišljenja! Na dan s slovenskim poštnim pečatom in napisom, na dan z bralnim dru-

štvom, o kojega ustanovitvi že deset let govorimo! Naše narodno mišljenje naj se v bodoče ne kaže samo v besedah, sledijo naj tudi že enkrat možatih besedij vredni čini!

Od Sv. Štefana pri Šmarju. (Slab vzgled.) Gospod urednik, jaz samo to pišem, kar slišim! Govorijo pa ljudje tako le: »Zmiraj nas merodajni krogi opominjajo»: »Slovenci! pišite slovenski doma, uradom in drugod ter zahtevajte tudi od uradov vedno slovenskih tiskovin in dopisov, da svetu pokazemo, da se zavedamo ter se djanski hočemo Slovence kazati, ne pa le kričaje z besedo!»

Ali kaj?! Ko pridem danes ravno po svojih opravkih skozi Peklače v občinski urad Sv. Štefana, vidim tam na mizi nekaj, in ko naslov prečitam, zdrkne mi zavitek kar nehoté iz rok — da nisem vedel kedaj. — Pa veste, gospod urednik, zakaj? Zato, ker je bil naslov popolnoma nemški! Toda ne mislite, da je priporočen zavitek prišel iz blažene Prusije! Slušaj in strmi slovenski svet, iz bele Ljubljane je prišel od »Magistrata deželnega stolnega mesta Ljubljane«, o katerem sem bil dosedaj popolnoma prepričan, da ga preveva slovenski duh! Pa menda že ne bode tako, saj dejanja drugače kažejo, in jaz sem se zeló, zeló motil. Od vseh stranij se glasi, da nas naj ogreva, navdušuje ter v nas neti ogenj narodnosti ognjišče v sredini slovenskih deželá, — bela Ljubljana, — a njeni zastopniki nas pa tako zelo žalijo, da pošiljajo našim, ne besedice nemščine večim župljanom pisma popolnoma z nemškim naslovom. Kakor bi bivali v Prusiji, pa ne na južnem Štajerju, v slovenski župniji, v kateri ni sposobna razven č. duhovščine in učiteljstva živa duša jezika, v katerem naslove pišejo, najmanj pa tisti, kateremu je pismo namenjeno! Včasih dobim v roke »Slovenski List«! Prav ima ta ljubljanski list, da mestno zastopstvo večkrat potiplje in mu na prste gleda. Od nas se vedno zahteva, uradujte slovenski, toda dragi uredniki slovenskih časopisov, ozrite se najprej na »Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane« in tam malo stvari v red spravite, potem se še le na nas zapuščene reve ozrite. Oprostite, gosp. urednik! Jaz ubogi samotarec bi se ne spotalikal na kaj takem, ko bi bila omenjena pisma namenjena v Nemčijo, a ker so pa namenjena Slovincem, tedaj se pa tudi spodobi od »Magistrata deželnega stolnega mesta Ljubljane«, da piše Slovincem v slovenščini. Gospod urednik, mislite, da bodo te besede samotarca kaj izdale? Imam še marsikaj poročati, toda za danes zadostuj!

Samotarec.

Iz Ljutomera. (Premovanje konj zabranjeno.) Tacega župana in tako večino imamo v ljutomerskem občinskem odboru! Deželno društvo za konjereje je hotelo v Ljutomeru prirediti letos krasno cesarsko slavnost in zvezati s tem ogledovanje in premiranje lepih konj iz našega okraja. Ali ljutomerski župan ni hotel niti krajcarja za to slavnost dati in društvo je bilo primorano svojo lepo slavnost predstaviti v Št. Jurij ob Ščavnici. Tako neuljudno pismo se je pisalo iz Ljutomera, da gospodje od č. kr. družbe za povzdigo konjereje o Ljutomeru nič slišati nočejo in bode se ta lepa slavnost na vsak način v Št. Juriju vršila. Zdaj pa kmetje in konjerejci pojdite v Ljutomer in zahvalite se Janezu Schwarzu in njegovim tovarišem.

Pa vprašamo, zakaj pa ne marajo ljutomerski Nemci (?) za cesarsko slavnost. No slišali smo, da je v prijateljskem pogovoru slavni Aleksander, ki že komandira ne samo občino, ampak tudi vse druge urade rekel, da se ta slavnost ne sme vršiti, ker bi vlada ne pripustila, da bi se ob cesarski slavnosti frankfurtarske zastave po trgu obešale. Brez prusijanstva pa ti ljudje živeti ne morejo.

Dne 21. maja so občinske volitve. Kdor je s takim prusijanskim gospodarstvom zadovoljen, isti naj gre take junake volit. Kdor pa je pošten Slovenec in Avstrijec, ve, kaj ima storiti!

Iz Št. Lovrenca nad Mariborom. (Krščanski delavci.) Gospod »bognar iz Kurje vesi« — se sicer veliko trudi, da bi tudi v te mirne kraje zaplodil mokraško svojat, pa vidi se, da mu sreča ni vselej mila. Marsikatero britko je že moral požreti od vrlih in zavednih posestnikov ter od pametnih krščanskih delavcev, kadar je hodil pristašev lovit. Posebno mu baje letos 1. majnik ni ugajal. Zakaj ne? Krščanski delavci v kamnolomu ob železnici (ne Schererjevi) so hoteli očitno pokazati, da niso mokračji in nočejo biti, zato so si oskrbeli pri D. M. v Puščavi službo božjo, katero je opravljal vlč. gosp. dr. M. Matek, predsednik katol. delavskega društva v Mariboru. V izborni pridgi je obilnoštevilni množici razlagal delavsko prašanje, posebno pa mokraška načela pojasnjeval v luči krščanske vere. Vsi so za ta poučljivi govor hvaležni, samo oni gospod ne. — Verjamemo!

Med sv. mašo pa so delavci na gričku Sv. Ane streljali, da je daleč okrog odmevalo — gotovo ne v veselje in zabavo mokračev.

Iz Kozjega. (Še nekaj.) Dobro je pogodil gospod dopisnik v zadnji številki »Slovenskega Gospodarja«, da je obelodanil nemške napise v Kozjanskem trgu. Vendar vseh ni naštel. Zato dopolnjujemo dotični dopis. Celo nemški napis ima finančna straža: »Finanz-Wache« (gospod komisar pa je trd Slovenec); orožniki: »Glocke zur Gendarmerie«; slavna »Tabak Trafik«; sevč tudi »Bezirksgericht« ne izostane, da tako že od zunaj daje očitno na znanje, kako ljuba mu je slovenščina in čemur se najbolj čudimo, tudi naš sedanji okrajni zastop ima še vedno samo-nemški napis. istotako hranilnica. Torej poprej, ko ni bil ne okrajni zastop, ne hranilnica v narodnih rokah, smo morali grajati samonemške napise, sedaj pa ravno tako? To je gotovo ista lastnost, ki se ji pravi: zanikernost. A še enega dopisa ne smemo pozabiti. Na vili »Žabjak« — Froschvilla, ni sicer napisa, vendar smatramo tudi iste hrastove veje in pa pruski želod na pročelju Žabjaka kot nekaj izzivajoč napis, s katerim hoče grajščinski oskrbnik nas Slovence dražiti in izzivati. To je skrajno predrzno od tujca! Še nekaj o tem oskrbniku! Nedavno pride nek kozjanski posestnik, vedno zanesljiv Slovenec, k oskrbniku prosit denarja na posojilo. Oskrbnik si je namreč v kratkem času svojega bivanja v Kozjem pripravil kupe denarja, ki ga sedaj izposojuje našim kmetom, ker nimamo posojilnice. Oskrbnik ošabno veli prosilcu: »No denar že lahko imate, pa z »bindšarji« ne smete več držati.« Umljivo je, da tak posestnik, ki postane denarno odvisen od tujega oskrbnika, v prihodnjih volitvah ne voli z nami ampak z nasprotniki. Kdo je temu kriv? Malomarnost kozjanskih Slovencev! Koliko je manjših krajev in tudi ubožnejših, pa imajo posojilnice, le kozjanski okraj je nima. In vendar se merodajni možje ne ganejo. Ako gre tako dalje, postane enkrat Kozje in okolica velika nemškutarska trdnjava. Torej posojilnica nam je potrebna, kakor ribi voda. Nadalje mora imeti okrajna hranilnica vendar enkrat svoj lastni dom, da ne bo odvisna od drugorodnega tujca — grajščinskega vskrbnika. Torej proč iz grajščine s hranilnico in okrajnim zastopom! Slednjič pričakujemo od slovenskega okrajnega zastopa, da prav kmalu odpravi samonemške napise, da ne bodo le-ti tako očitno sramotili slovenskega ljudstva. Delajmo tako odločno in brezobzirno proti Nemcem, kakor delajo oni proti Slovincem!

Razne stvari.

Domače.

(Mil. knez in škof) bodo začeli jutri birmovati v dravskopoljski dekaniji.

(V Mislinji je kupil) ondotne velike fužine neki jud Spitzer iz Dunaja za nad

600.000 gld. Pri Slovincih se kaže vse premalo podjetnega duha, zato se zajedajo v naše meso judje in Nemci.

(Na Teharjih) se je sklenilo pri zadnjem zborovanju slovenskega katoliškega političnega društva, da se lov ne sme več oddati v zakup gospodi nam nasprotnega mišljenja, ki z lovom onesvečuje nedelje in vse bolj skrbi za zverjad nego za poštenega kmeta. Ustanovilo se bo marveč domače lovsko društvo, h kateremu lahko pristopi, kateri domačin hoče; to društvo bo dražbovalo in izdražbovalo lov, da ne bo več tistih opravičenih pritožeb zaradi škode od zajcev in druge zverjadi.

(Častno za Slovence.) Ko so se jemali vojaki 47. pešpolka samo iz slovenskih krajev, imeli so jih vedno polno število. Odkar pa se dopolnjuje polk večinoma iz nemških okrajev, morajo si izposojevati Čiče, da dosežejo zahtevano število. Naši slovenski fantje sestavljajo sedaj 87. pešpolk in tam ni nikdar pomanjkanja.

(Nova cerkvena pesem.) Za mašno pesem »O Bog, daritve tvoje itd.« [je zložil znani skladatelj g. Valentin Stolzer, učitelj v Razborju pri Slov. Gradcu, 32 napevov, koje je g. Matej Hubad, sedanji koncertni vodja na Dunaju, kritično pregledal in popravil. Veščaki hvalijo, da je skladba izvrstna, polna resnega, vzvišenega duha. Partitura s pridejano mašno pesmijo velja po pošti 88 kr.

(Naj se uči slovenski!) Delavka v kozjanski okolici, o kateri smo pisali, da jo je piknila kača, je že ozdravela. Pomagal ji je priprost kmet z domačimi zdravili. Delavka je bila tudi pri domačem zdravniku, a on je ni razumel, kaj bi rada, ker je ne-vešč slovenščine. Čuden zdravnik! Kdor je jé slovenski kruh, naj se uči tudi slovenskega jezika!

(Ogenj je uničil) po noči 18. maja hišno in gospodarsko poslopje Ivana Grandušeka v Podvincih pri Ptujju. Škoda znaša okoli 3000 gld., a zavarovan je bil samo za 1200 gld. Sumijo, da je užgal posestnik Martin Čuček. Zaraditega so ga že spravili pod ključ.

(Mokrači) iz slovengraških fužin so seveda tudi morali imeti 1. majnika obhod po mestu. Ponosno so klicali, da so demokrati, čeprav jih večina ne ve, kaj beseda pomeni. Katoliško delavsko društvo bi bilo ondi potrebno!

(Svojega novega knezoškofa), dr. Jegliča, hoče Ljubljana sijajno vsprejeti, ko dojde v petek v stolno mesto Slovenije. Ljubljanski župan sam vodi vse priprave. V nedeljo bo novi vladika umeščen.

(Znani Plešučnik,) ki je pred dvema letoma pustil svoje velikansko posestvo pod goro sv. Uršule, je zopet prišel na svetlo. S 15.000 gld. jo je pobrisal. Medtem je poskusil v Ameriki svojo srečo pri nekem stavbarskem podjetju, pa mu je spodletelo, in je suh prišel nazaj ter je sedaj na Koroskem, bojda pri svojem sinu v Podklostru. —

(Okrajna bolnišnica slovengraška) je prešla v skrb deželnega odbora. Stara hiša bo za sedaj nekaj povečana, v kratkem pa bo dežela postavila za 100 bolnikov novo veliko bolnišnico, kar bo velika dobrota za ta okraj. Prišle so že tudi usmiljene sestre, in milo je bilo videti, kako so bolniki, posebno ženske, veselo in z odprtimi rokami sprejele nove rešilne angelje.

(Ogenj je uničil) 10. maja t. l. Pevčevo poslopje pri sv. Štefanu pri Šmarju. Zanetili so majhni otroci, ki so se igrali z užigalicami.

(Na zatožni klopi) sedi zopet naš »Slovenski Gospodar« zaradi dopisa iz Črešnjeveca v št. 14. V luknjo pa takrat gotovo ne pridemo, kaše ne bomo pihali.

(Proti oderuhom), ki že sedaj kmetom posojajo denar na žito, ki še raste, je izdal ogrski poljedelski minister strog ukaz. Prav je tako! Tudi naši kmetje naj se ne

dajo vloviti v zanjke takih oderuhov, ako so v denarnih zadregah. Potem morajo oddati žito po ceni, ki je za oderuha najbolj ugodna. Ustanovljajte si zadrage, ki bodo Vam pomagale v gospodarskih zadregah; dokler pa teh ni, zatekajte se k posojilnicam!

(Iz delegacij.) Minister za vnanje stvari, Poljak grof Goluhovski, je v svojem govoru na poslance-delegate naglašal, da Avstrija ni z nobeno državo v nesporazumljenju. Z Rusijo se sicer dogovarjamo o krečanskih in balkanskih razmerah, vendar imajo vsa pogovarjanja značaj medsebojnega prijateljstva. Nemške poslance, ki se bojijo, da se je v zadnjem času naša zveza z Nemčijo zrahljala, je pomirjal, da smo še vedno v zvezi z Nemčijo. Velikonemcem je vsled te izjave nekoliko odleglo. V ogrski delegaciji je skupni vojni minister razložil poslancem, zakaj zahteva odobrenja za 30 milijonov, ki jih je že uporabil. Izjavo je oddal v tajni seji, tako da razven poslanev nikdo ne ve za uzroke, zakaj se je potrebovalo onih 30 milijonov. Vendar se ne motimo, ako rečemo, da jih je potreboval minister za vojne priprave v onem času, ko se je bilo zaradi nevarnih odnošajev na Kreti bati večjih nemirov. Takrat še tudi nismo bili z Rusijo v sporazumljenju.

(Birmovanje) v dravsko-polski dekaniji se bo vršilo po sledečem redu: 19. maja v Hočah, 20. v Slivnici, 21. v Framu, 22. v Cirkovcih, 23. na Ptujski gori, 24. pri Sv. Lovrencu na dravskem polju, 25. v Hajdinji in 26. pri Sv. Janžu na dravskem polju.

(Celjski Nemci) se pritožujejo, da je tamošnja duhovščina slovenskega rodu. Ko je pa bil sedaj jezuit o. Abel v Celju ter imel nemške propovedi, so ga tudi začeli napadati, čeprav je trdi Nemeč. Kaj torej pravzaprav hočejo celjski Nemci? Zdi se nam da sploh ne morejo videti duhovnika, naj si bo Nemeč ali Slovenec.

(Na jubilejno razstavo) dunajsko se bo priredil za 28. t. m. poseben vlak po ceni, za polovico znižani, iz Maribora na Dunaj. Iz Maribora se odpelja ob 7 uri in pol zvečer.

(Rogački nadžupnik) č. g. Fran Šalomon, bivši ptujski vikarij, je bil 1. maja na svojo nadžupnijo po mil. proštu J. Fleku v Ptujju umeščen in bo v nedeljo 27. maja po mil. g. kan. dr. Ivan Križaniču v Rogatecu župljanom predstavljen.

(Dvojna mera za profesorje.) V slovenski Ljubljani je duša nemškega gibanja profesor dr. Binder. Njegovo delovanje ni skrito in tiho, ampak javno in hrupno. Vendar se mu nič ne zgodi. A vsakdo ve, koliko je moral pretrpeti rajni profesor Lendovšek v Beljaku, ker je tiho in privatno deloval za koroške Slovence! Kaj bi storili s slov. profesorjem na Spod. Štajerskem, ako bi se postavil v prve vrste narodnih bojevnikov? Že davno bi bil kje v Šleziji, to bi bila najmilejša kazen.

(Kazen božja.) Hrvatski časopisi poročajo, da so na veliki petek blizu Lobora zarubili neki ubogi kmetici kravico. Revica je prošila s solzami v očeh, naj se je usmili radi Jezusa, ki leži v grobu. Na to je neki M. F. preklel grob in Jezusa, ki je v grobu. Od te ure mož ne more več govoriti.

(Nagla smrt.) Oni dan gre Jakob Kolar, čevljar iz poljske župnije pri Kozjem, s košem na hrbtu v svoj vinograd. Med potom ga prime stara njegova bolezen, božjast, mož pada na tla ter obleži mrtev. To je v malih letih tretji slučaj nagle smrti v njegovi rodovini.

(Narodne zavednosti) manjka občini Št. Lovrenc nad Prožinom. Ne samo da se ni pridružila Teharjem s prošnjo za slovenski poštni pečat, ampak v obče zmirom še čudno nemškutari, če prav so občinarji vsi sami Slovenci. Kako dolgo bo še tamošnji tajnik uganjal svoje burke?

(Ali bo pomagalo?) Da se v prihodnje zabranijo nemiri, hoče italijanska vlada razpustiti vsa socijalistična in repu-

blikanska društva. Isto čaka baje tudi katoliška društva. Težko pa, da bi to veliko pomagalo.

(Na vislice) pride Franc Bračko iz Jarenine zaradi umora tasta in tašče. — Obsodba je že potrjena.

Društvene.

(Posojilnica v Gornji Radgoni) je imela pretečeno leto 100.173 gld. 32 kr. denarnega prometa. Splošni in posebni rezervni fond znašata skupaj 6318 gld. 36 kr.

(«Katoliško politično društvo za kozjanski okraj») je vendar enkrat dovoljeno. Pravila je potrdilo c. kr. nameštvo dne 1. maja, 6. maja jih je odposlalo okrajno glavarstvo in še le 14. maja jih je sprejel osnovalni odbor. Ustanovitev se vrši najbrž na binkoštni ponedeljek.

(Volilni shod) bo prihodnjo nedeljo v Št. Lovrencu nad Prožinom, ob štirih popoldne pri gospodu Franceku, poleg cerkve. Ker bo prihodnji dan potem volitev za novi občinski odbor, pridite pošteni volilci vsi, de se domenimo, katere može bomo volili.

(Branik ob meji.) V Jarenini se snuje slov. politično društvo. Pravila so že potrjena. S tem se bo zamašila v naši narodni organizaciji velika praznosta, ki so jo rodoljubi že mnogo let britko občutili. Slava probujenim Jareninčanom!

(Bralno društvo v Grižah), bo imelo dne 22. majnika t. l. ob 3. uri popoldne v društvenih prostorih letno zborovanje. Vspored: 1. Pozdrav; 2. Vpisovanje udov; 3. Volitev tajnikovega namestnika; 4. Govor gospoda Stegula, živinskega zdravnika v Žalcu, o živinoreji. Med posameznimi točkami petje. K obilni udeležbi vabi uljudno odbor.

(Il. občni zbor »katoliškega političnega društva za vranski okraj») bo dne 22. maja popoldne ob treh v prostorih gospoda Valentina Južna pri sv. Juriju ob Taboru. Vspored: 1. Poročilo predsednika, tajnika in blagajnika. 2. Volitev novega odbora iz zastopnikov celega okraja. 3. Vpisovanje novih udov in plačevanje udnine. 4. Predlogi. K obilni udeležbi vabi vse vrle može iz okraja odbor.

(Čitalnica v Brežicah) ima svoj občni zbor dne 22. maja z navadnim vspeedom in pripravlja za junij veliki vrtni koncert z vojaško godbo.

(«Katoliškemu podpornemu društvu») v Celji na korist priredi »Celjsko pevsko društvo« v nedeljo dne 22. majnika t. l. v veliki dvorani »Narodnega doma« veselico z naslednjim vspeedom. 1. M. Hubad: a) »Ljubca povej, povej«, b) »Je pa davi slanica pala« poje mešani zbor; 2. M. Hubad: a) »Stoji, stoji tam Beligrad«, b) »Zmiraj vesel« poje moški zbor; 3. »Berite Domovino«, veseloigra v enem dejanju; 4. dr. Ipavic-Schwab: a) »Tam za goro«, b) »Mrak«, udarja tamburaški klub »Sokola« 5. Telovaldsko-atletске produkcije, izvajata gospod M. Benčan in J. Zabukošek; 6. M. Hubad: a) »Bratci veseli vsi«, b) »Luna sije«, poje mešani zbor. Začetek veselice ob 8. uri zvečer. Vstopnina: Sedeži I. in II. vrste 1 gld., III. do V. vrste 70 kr., VI. do XIX. 50 kr. Sedeži na balkonu 80 kr. Z ozirom na to, da pripade čisti dohodek tako blagemu namenu, kakor si ga stavi katoliško podporno društvo, se preplačila hvaležno vsprejemajo. Vstopnice se prodajajo v trgovini Dragotina Hribarja ter se dobivajo iste od pol 8. ure nadalje tudi pri blagajni.

Iz drugih krajev.

(Shod slovanskih časnikarjev) se bo vršil letos 19., 20., 21. in 22. junija v Pragi. Tudi več slovenskih časnikarjev se bo ga udeležilo. Istodobno se bo položil i temeljni kamen za Palackyjev spomenik.

(Prepir med Nemci.) Nemška deželna poslanca dr. pl. Deršata in dr. Šmiderer sta vstopila v alpinsko montansko družbo kot upravna svetnika. Plača znaša za to mesto več tisoč. To pa se ni dopalo nemškim

nacionalcem in začeli so proti njima na vse načine hujskati. Deršata in Šmiderer sta se zbala, ter odložila mastna svetniška mesta. Deršata se je čutil zaradi hujskanja in zaradi izgubljene dobre plače celo tako globoko užaljen, da je izstopil tudi iz vodstva nemško-nacionalne stranke za Štajersko. Ker pa je bil Deršata doslej vodja te stranke, prosi ga stranka za odpuščenje in mu ponuja vnovič strankino vodstvo.

(Jeruzalemski romarji) so se te dni vračali iz Trsta, kamor so 15. t. m. prišli s parnikom »Urano«, vsak na svoj dom.

(Knez in nadškof goriški dr. Missia,) je v ponedeljek zapustil Ljubljano. Na kolodvoru so se poslovili od njega še deželni predsednik, ljubljanski divizionar, župan in drugi dostojanstveniki. Vse je bilo ganjeno vsled slovesa. Tudi na vseh postajah po Kranjskem se je duhovščina in ljudstvo ginljivo poslavljalo od svojega dosedanjšega dobrega škofa.

(Kraljica zdravnic.) Portugalska kraljica Amalija je napravila pred nekaj časom v Londonu izpit iz zdravilstva. V pojedinih slučajih zdravi ona tudi kralja. Ona rada obiskuje svoje bolnike ter ubogim pomaga z zdravili in z denarno podporo.

(V Aleksandriji) se je ustanovila slovenska hranilna zadruga. Ista bo vlagala svoje prihranjene novce pri trgovski-obrtni zadrugi v Gorici. Ustanovil je zadrugo koroški rojak, dr. Karol Pečnik, zdravnik v Aleksandriji.

(Hrvatski časniki) morajo veliko pretrpeti od državnih pradnikov. Vsak čas prihajajo s praznimi predali. Ker se jim dotični odstavki zaplenijo. Mnogokrat kar par dni zapored naročniki ne dobijo listov v roke, ker so zaplenjeni. A tako se godi ne samo političnim časnikom, ampak tudi leposlovnim. Pred kratkim se je tudi zaplenila cela knjiga znanega pisatelja Jemersiča. Škode se mu je s tem naredilo 3000 gld.

(Stari krajcarji in polkrajcarji) se bodo smeli rabiti še samo do 1. julija tekočega leta. Vendar se še bodo pri davkarjih sprejemali tudi pozneje do konca leta 1899. Odslej bomo plačevali torej s samimi novčiči.

(Ubogi Slovaki.) Član uredništva »Narodnih Novin« v Turčanskem Sv. Martinu, g. Izidor Žiak-Somolický, je bil tožen pred poroto v Budapešti radi treh člankov, v katerih je bilo baje obsežno ščuvanje proti mažarskemu narodu. Državni pravdnik, renegat Gejza Chudovszky, je vedel, da bo urednik obsojen, ako ga le postavi na zatožno klop. In za uvod je govoril o »pan-slavizmu«, o podpori Slovakov izza mej, kar je mažarske dede tako preplašilo, da so enoglasno obsodili vrlega Slovaka. Sodni dvor ga je obsodil na 8 mesecev v ječo in 600 globe.

Loterijne številke.

Gradec 14. maja 1898: 13, 36, 7, 84, 78
Dunaj » » » 3, 23, 65, 70, 40

Žitne cene.

Ime mesta (za 100 kil)	Pšenica		Rž		Jecmen		Oves		Koruza		Proso		Ajdina	
	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.
V Celju...	15	—	14	15	9	—	8	—	8	—	10	—	10	—
V Celovcu.	14	—	10	68	8	57	8	57	7	50	—	—	—	—
Na Dunaju	16	50	10	78	—	—	7	80	6	49	—	—	—	—
V Gradcu.	16	50	11	60	10	50	8	80	7	50	6	70	—	—
V Ljubljani	15	50	10	50	8	—	7	80	7	50	—	—	—	—
Na Ptujju.	13	50	9	—	—	—	8	—	7	—	7	—	9	—
V Mariboru (za 100 lit.)	10	25	6	55	5	15	3	55	5	30	5	20	5	20

Hennebergova svila

meter 45 kr. do 14 gld. 65 kr., pristna le tedaj, ako se naroči naravnost v moji tovarni; črna, bela in barvana; tkanine, barve in vzorci po najnovejši šegi. Zasebnikom poštnine in carine prosto na dom. Vzorci obratno.

G. Henneberg-ova tovarna za svilo (c. in kr. dvorni zalagatelj) v Zürichu.

Knjige na prodaj!

Razlaganje krščanskega katoliškega nauka: od vere upanja in ljubezni, od 10 božjih in 5 cerkvenih zapovedi, od blagoslovil fl. 3.—
 Od nauka od sv. Zakramentov manjka stran 433—438; od I. dela krščanske pravice manjka stran 348—396; od II. dela krščanske pravice manjka stran 489—504 in 1225—1240 . . . 1.—
 Duhovni pastir, 4., 5. in 6. letnik z dvema lepevezanima prilogama apologetika in pedagogika, vred . . . 6.—
 Rimski katolik, 1., 2., 3., 5., 6. in 8. tečaj à 1 gld. vkup . . . 5.—
 Dom in Svet, 4., 5., 7. in 8. letnik à 2 gld., vkup . . . 5.—
 Dom in Svet od 1. 6 manjka št. 10, od 1. 9 manjka št. 6, vkup . . . 2.—
 Cvetje z vrto sv. Frančiška, 1—14. letnik, 2. letnik zvezan, vkup . . . 7.—
 Naše škodljive živali, 3 snopiči . . . 1'20
 Naše škodljive rastline 4 snopiči . . . 1'60
 Slovenski pravnik, 5 snopičev . . . 1'60
 Lapajne, zgodovina štajerskih Slovencev, lepo vezana . . . —70
 Slovenskih večernic 17 zvezkov . . . 4'50
 Vse je čedno ohranjeno. Naročila naj se pošljejo upravn. tega lista.

Vinorejci!

Numa Dupuy-jeva antiperonospora je prah za škropljenje vinogradov. To sredstvo je skušano, mnogo ceneje kakor galica (Kupfer-Vitriol) ima pa ravno isto moč.
 Škropljenje se bolj naglo vrši, ker ni treba ne apna ne škropilnice snaziti. Na 100 litrov vode se rabi tega praha za 30 kr. Zalogo te koristne stvari ima: **A. Pinter v Slov. Bistrici.**
 Kemični laboratorij na Dunaju.

Posojilnica v Slatini

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, ima svoj občni letni zbor dne **22. maja** popoldne ob 3. uri.

Vspored:

1. Odobrenje računa za l. 1897.
2. Volitev novega odbora.
3. Prosti nasveti.

Ako bi ob 3. uri ne bilo dovolj zadružnikov, bo ob 4. uri volitev z istim dnevnim redom.

Na prodaj

je kmetija, uro hoda od Maribora, s zidano hišo in hlevom. Zemljišče meri 22 oralov njiv, travnikov in gozdov. Okoli hiše je mnogo žlahtnega drevja nasajerega. Hrane je dosti za 10 glav goveje živine in 2 konja. Proda se, ker se je po oči posestvo prevzelo. Več se izve pri lastniku **Jožetu Mikl v Digošah**, pošta: Maribor. 1-3

Sesalke Tehnice

vsakih vrst za domačo in javno rabo, za kmetijstvo, stavbe in obrt.

NOVOST: Po Bower-Barffovih patentnih inoksidacijskih sesalkih.

inoksidirane sesalke so obvarovane zoper rjo.

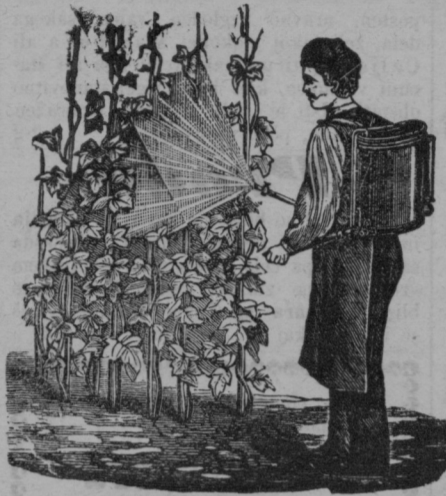
Centri gratis in franko. W. GARVENS, DUNAJ, { 1. Wallfischgasse 14. **Centri gratis in franko.** 1. Schwarzenbergstrasse 6.

Se dobiva v vseh trgovinah s stroji in železom, v tehničnih, vodovodnih in vodnjakekopskih podjetjih itd.

Zahtevaj izrečno: **Garvenove inoksidirane sesalke, ozir. Garvenove tehtnice.** 1-26

Klice različnih zdravstvenih in tehničnih pereniranih rastlin pošiljam, kar jih ostaja čez mojo potrebo. (Rastline z lat. imeni: hyssopus, thymus belonica, lavandula, melissa, pulmoveria, mentha pip., mentha crispa, valeriana, caryophyllata salvia off., salvia sapovaria, tanacetum, marrubium, verbascum itd.) Klice so lepe in že lani sajene, pripravne, da rodijo še to leto. Perenirane rastline enkrat sajene živijo dolgo let in pri teh odpadejo stroški za sajenje in vzgajanje v prvem letu. Na zahtevo poduk od sajenja. Klice teh rastlin stanejo:

100 komadov . . . 5 gld.
 1000 . . . 25 . . .
 Ako se jih še več vzame, se dobi vsak tisoč po 10 gld. v Csari. V zaboje spravim jaz zastoj. Pošto ali železnico plača kupec.
Jožef Agnelli, župnik v Csari, via Sassin, komitat Neutra, Ogrsko.

Znano izvrstne ljutomerske škropilnice

proti peronospori, izvolijo se naročiti naravnost pri **A. Huber-ju v Ljutomeru.**
 Cena za eden komad:
 s kupreno puto . . . gld. 13.—
 z leseno puto . . . " 9.—
 Poština za kupreno puto 30 kr.
 Te škropilnice se lahko rabijo tudi za škropljenje dreves, če se natakne daljša cev.
 Vsako leto večja raba in mnogi dopisi, priznanstva dobrega delovanja, dokazujejo izvrstno rabljivost višje imenovanih škropilnic. 2-3

Na prodaj

orglje s 45 tipkami, 5 registri s harmoniko 170cm visoko, 85cm široko, 85cm globoko. Več se izve pri **Antonu Vojsk**, orglavcu v Juršincih pri Ptujju.

Lep prostor

za stavbo hiš v Mariboru 10 minut izven mesta proti Vindenau, meri 2 orali 786 □ sežnjev se proda po nizki ceni. Več pové **Jak. Erlač**, sodar pri **Jož. Rotu** v Razvanju (Rothwein) pri Mariboru. 1-3

Za vinogradnike.

Galico kilo po 28 kr., ki zadostuje za 100 litrov vode, prodaja za škropljenje vinogradov v Mariboru **V. Murko**, trgovec na Meljini cesti, št. 22. 2-3

Žganjarija

R. Wieser-ja v Hočah pri Mariboru. Največa žganjarska zaloga na Štajarskem po čuda nizkih cenah. **Zdravilski konjak za boleestnike in okrevance** kemično razložen in spoznan za čisto vinsko prekapnino. 113

Vse stroje za poljedelstvo. Vnovič znižane cene!

Trijerl (čistilni stroji za žito) v natančni izvršitvi. **Sušilnice** za sadje in zelenjavo. **škropilnice** proti peronospori, poboljšani sestav Vermorelov.

Mlatilnice, mlini za žito stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav. (Te stiskalnice imajo skoro ono tlačilno moč, kakor hidravlične (vodovodne) preše).

Slamareznice, se jako lahko gonijo, in po zelo zmernih cenah. Stiskalnice za seno in slamo, ter vse potrebne, vse poljedelske stroje prodaja v najboljši izvršitvi

Ig. Heller na Dunaju, II/2 Praterstrasse 49.
 Zastopniki se iščejo. 8-20
 Pred ponarejanjem se je posebno treba varovati.

Trgovina umetnega in stavbenega kamnoseka

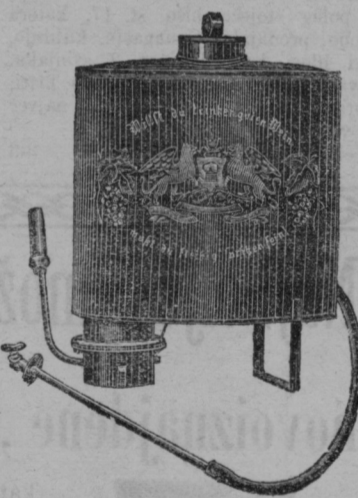
J. F. PEYER-a

Kokoschneegg-Allee — Maribor — Hilariusstrasse.

Se priporoča p. n. občinstvu za vsa kamnoseška in podobarska dela, kakor tudi za vsa popravila.

Velika zaloga izdelanih novih nagrobnih kamenov, marmornih plošč vseh barv in vsake velikosti vedno na prodajo. 12-45

Solidna postrežba in prav nizke cene.

Priporočam svoje doma izdelane, 4 1/2 kilo težke, bakrene **vakuum peronospora - brizgalnice**, komad **12 gld.** Kdor vzame 6 komadov, dobi 70% odpustka. 2000 komadov že v rabi.

Bakrene plošče, cevi, izdelani kotli za žganje in pranje vedno v zalogi.

A. Fiebiger, kotlar koroške ulice 6, v **MARIBORU.**

V zalogi tiskarne sv. Cirila v Mariboru se dobi **Za birmance lep spomin** in sploh za odrasle koristen molitvenik

„DUHOVNI VRTEC“

v V. natisu.

Zraven lepih molitev za očitno in domačo službo božjo obsega na 250 straneh še poduk za sveto birmo in 169 svetih pesmi: velja nevezan s podobo vred **32 kr.**, v usnje vezan z zlatim obrezkom **85 kr.**, v usnje vezan z zlatim obrezkom s kopčo **95 kr.**

Sv. birma,

Poduk in priprava za ta sv. zakrament za šelo in dom v III. natisu. 1 kom. velja 6 kr., 10 kom. 55 kr. in 100 kom. 4'50 gld.

Oznanilo.

Jurij in Jozefa Frangeš, posestnika v Požegi, hočeta svoja v katastralni občini Ješence ležeča posestva (prodati po skupinah in sta dala podpisanemu oblast, da izvrši to prodajo.

Zemljišča ležijo tik glavne ceste Maribor-Slovenska Bistrica in obstojé iz njiv, ki merijo okoli 13 1/2 oral travnikov, ki merijo okoli 7 1/2 „ Travniki se dajo namakati po dvakrat na leto, kositi in imajo dobro krmo; potem iz vrtov in pašnikov z dobrimi sadnimi drevesi 3 „ gošč, ki merijo 14 „ in iz hrama in gospodarskih poslopij. Vsi, ki želijo kupiti, povabljeni so, da pridejo na dan

23. maja 1898

predpoldan ob 9. uri na lice mesta v Požegi. Naplačila bode položiti 10% kupnine; druge pogoje pozvedati je pri podpisanem.

V Mariboru, dne 11. maja 1898.

Dr. Dominkuš.

Neki cerkvenik,

samec 24 let star, z dobrimi spričevali, želi službo menjati.

Proda

se prostovoljno zaradi smrti hiša, na kateri je oštarija in pekarija, zraven vrt za točenje s keglščem; vedno dobro obiskana, pripravna tudi za mesarja; zamore se še oddati dvojno stanovanje. Hiša je v mestu na Spodnjem Koroškem. Več se izve pri upravnistvu lista. 1-3

Izvolite si naročiti

vsakemu dobro znane najboljše ljutomerske škropilnice proti peronospori pri

Jos. Koprivnik,
trgovec v Jarenini,

z leseno lahko puto glđ. 9.—
Tudi za škropljenje dreves se te škropilnice lahko rabijo, ker so najizvrstnejše. Tudi kose in srpe imam iz najboljšega koroškega srebrnega jekla.
1 komad gld. 1.—
1 komad z garancijo 1.30
srpe po 20, 22, 24 kr.
lične francoske kamne 25 „

Svoji k svojim!

Anton P. Kolenc,
trgovec v Celji

v „Narodnem domu“
in „pri kroni“.

Priporoča čast. duhovščini in slav. občinstvu svojo bogato zalogo raznovrstnega

špecerijskega blaga

po jako nizkih cenah, kakor tudi vino, na debelo in drobno.

Kupujem vsake vrste deželnih pridelkov, kakor: oves, pšenico, rž, ječmen, ajdo, proso, suho bučno seme, orehe, konoplje, laneno seme, detelno seme, krompir na cele vagone, sploh vse deželne pridelke po najvišjih cenah. Vzamem tudi še fižol vsake vrste in vsako množino, kakor tudi jajca in kuretino.

Z velespoštovanjem 12-52

Anton P. Kolenc.

Uljudnej pozornosti ✕ 2-25

✕ posebno priporočeno!

V vsakem poštno-oddajnem okraji, v vsakej fari in po potrebi in želji tudi v vsakej občini, nastavi se razumna, delavna in zanesljiva oseba kot

zaupni mož in posredovalec z ozira-vrednim postranskim zaslužkom, ki se vedno množi in mnoga leta traja, od nekega, čez trideset let obstoječega domačega denarnega podjetja, priznane zanesljivosti in prve vrste. Pismene ponudbe pod 20.298, Gradec, poste restante.

V zalogi tiskarne sv. Cirila v Mariboru? je ravnokar izišel:

Važno za

Vsakega!

Železniški vožnji red
za Spodnji Štajar

Veljaven od 1. maja 1898.

Iztis velja 3 kr., po pošti 5 kr.; znesek se lahko pošilja tudi v poštah znamkah.

Mladenič

pošten, pravno vzgleden, vaje vsakega dela, želi takoj v okolici Maribora ali Celja stopiti pri kaki večji hiši ali štacuni v službo, kjer bi zamogel stanovitno obstati. Isti je tudi izvrstno izobražen pevec. Kdo, pove upravnistvo. 2-2

Proda

se prostovoljno hiša, na kateri je oštarija in zraven tudi prodaja tobaka, se proda sama, ali pa celo posestvo z zemljiščem vred prav po nižani ceni. Posestvo je blizu Maribora na Tezni hšt. 2. Več se izve tamkaj pri lastniku. 3-3

Za vinogradnike zelo koristna je knjižica: 7-17

Peronospora

ali strupena rosa,

ki v lahko umljivem jeziku na drobno razpravlja o navedeni trtni bolezni ter o načinu, kako se je iste mogoče iznebiti. Delce se dobi pri pisatelju Anton Kosi-ju, učitelju in posestniku v Središču na Štajarskem, za majhni znesek 12 kr. (s poštnino vred.) Vinogradniki, omislite to knjižico svojim viničarjem; korist bo le Vaša!

Ivan Fras,

gostilničar pri Sv. Andreju
v Leskovcu pri Ptuj,

proda zavoljo bolezni po nizki ceni svojo gostilnico, katera na okrajni cesti in pri farni cerkvi stoji, in katera ima 4 velike sobe, kuhinjo, shrambo, 2 kleti, ledenico, mesnico, hodnik, vodnjak, veliki vrt, katera cepaki ograjajo, in travnik, na katerem se v letu trikrat kosi. Dalje svojo poleg stoječo hišo št. 17, katera ima sobo, prodajalnico, magacin, kuhinjo, konjski hlev, kolarnico, in 2 svinjaka. Imenovani hiši sta zidani, z opeko kriti, v dobrem stanju, in se v istih največ proda v celem ptujskem okraju. Več se izve pri lastniku. 3-3

Molitvenike slovenske in nemške, najrazličnejše in najokusnejše vezane, priložna v obilnem številu po najnižjih cenah 3-4

kot birmske darove

Andrej Platzer

(prej Edvard Ferline),

trgovec šolskih knjig in molitvenikov na debelo in drobno v Mariboru, v Gosposkih ulicah št. 3.

Štacunar

R. Bračko

pri „Plavi krogli“

v novem poštnem hramu v Ptuj

prodaja

izvrstno kavo 1 kil. po fl. 1.20, 1.40, 1.60, 1.80 in 2.—
sladkor 1 „ 38 kr. v grudi.
sol 1 „ 12 kr.
riž 1 „ po 13, 14, 16, 20, 24 in 28 kr.
žajfo celi funt 10, 12, 14, 16 kr.
milne sveče, zavoj po 38 in 40 kr.
Frank-ovo in Kneipp-ovo kavo za 4, 5, 10, 12, 25 kr.
suho ogersko moko, od katere imam veliko zalogo od prvega Budapeštnega parnega mlina, prodajam 1 kilo po 14, 17, 18, 20, 22 in 24 kr.
pravo laško olje 1 liter 40, 48, 60, 80 kr.
pravi ameriški petrolej 1 liter 16 kr.
šibice ali žveplenke 1 škatla 25, 28, 32, 70 in 75 kr.
najboljšo rusko mažo za črevlje po 2, 3, 4, 5, 10, 25 kr.
najfinejšo mažo za voze, od katere imam zalogo od prve koroške fabrike, prodajam katlo po 5, 10, 20 in 40 kr., sodček 80 kr. in 1 gld.
Vsak kupec, kateri to mažo enkrat poskusi, ne bo več druge rabil.

Močno platno za srajce, caiga za hlače itd., gumi za pecavati, rafija in galicja prodavam po najnižji ceni. Rozine, civebe, čaj, mandle, fige, limone, rožiče in dišave prodajam po najnižji ceni.

Razun tega še prodajam rum, pravo domačo slivovko, borovičko in pilzensko pivno grenčico, katera je najboljše zdravilo proti krču v želodcu, zgagi, bledici, bljuvanju, griži, maternici itd. 1 steklenica po 10, 25 in 60 kr.

Imam tudi veliko zalogo močnih vožet (štrang), štriglov, vervij, uzd za konje, bičev itd.

Zrnje se menjava za moko.

Prosim, blagovolite me torej s svojim obiskom pri vsaki priložnosti počastiti; vsak čas si bom prizadeval, da postrežem svojim p. n. kupcem z najboljšim blagom po najnižji ceni.

Z velespoštovanjem

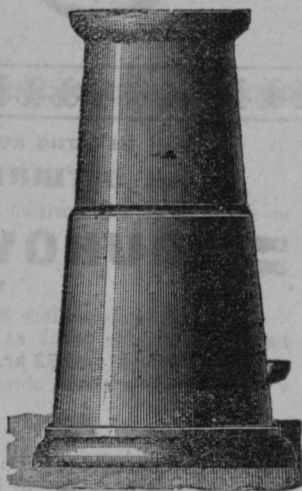
R. Bračko,

trgovec pri „Plavi krogli“ v novem poštnem hramu v Ptuj. 5-6

Najboljše možnarje za streljanje proti toči,

dalje

novoiznajdene „brzostrelne in varnostne možnarje“

(katerih ni treba nič zabijati, pri streljanji vsaka nevarnost izključena, pokajo boljše, potrebujejo manj smodnika in streljajo mnogo hitreje kot navadni možnarji);

najboljše in najnovejše kmetijske stroje; vse sestavne dele iz železa za mline, žage, tovarne in druge obrtnijske naprave

izdeluje in prodaja po tovarniških cenah z garancijo

tovarna za stroje in livarna

Pehani, Lorber in dr.

v Žalcu pri Celji. 7

